

شورای سیاست‌گذاری حوزه‌های علمیه خاوران

مرکز مدیریت حوزه علمیه خاوران

معاونت پژوهش

مدرسه علمیه تخصصی حضرت فاطمه الزهراء علیها السلام سمنان

عنوان:

بررسی جنبه‌های بلاغی و تناسب معنایی فواصل آیات سوره طه

استاد راهنما:

دکتر علی اصغر آخوندی

نگارنده:

سمیرا بغلانی

سال ۱۴۰۳

بسم الله الرحمن الرحيم

تحمیدیه:

سپاس خدایی راست که او اول است، بدون آنکه پیش از او ازلی باشد و آخر است، بدون آنکه پس از او آخری باشد. خدایی که دیدگان بینندگان از دیدنش فرومانده و اندیشه‌های توصیف‌گران از وصفش عاجز شده‌اند. آفریدگان را به قدرت خود آفریده و ایشان را بر خواست خود از نیستی به هستی در آورده، سپس از طریق اراده خود روان ساخته و در پی محبت خود برانگیخته است.

تقدیم به:

آسمان (تعالی اسمہ)، بلندای رفیعش و مہربانی بی‌مانندش؛ حضرت باران (سلام اللہ علیہا) و پدر و بعل و خاندانش؛ حضرت عشق (علیہ السلام) و برادر و یاران باوفایش؛ حضرت بہار (عجل اللہ فرجہ) و منادی معرفت جہانیان؛ حضرت روح‌خدا (رحمت اللہ علیہ) و شہدایش؛ حضرت نائب (حفظہ اللہ) و سربازانش.

با تشکر و قدردانی از:

پدرم، اول استادم، که همواره چتر محبتش بر سرم است؛ بزرگواری که الفبای زندگی را از او آموختم و مادرم، بلند تکیه گاهم، که دامن پر مهرش یگانه پناهم است؛ مهربانی که عشق ورزیدن را از او آموختم.

خدای را بسی شاکرم که از روی کرم پدر و مادری فداکار نصیبم ساخته تا در سایه درخت پر بار وجودشان بیاسایم و از ریشه آنها شاخ و برگ گیرم و از سایه وجودشان در راه کسب علم و دانش تلاش نمایم.

شکر بسیار نثار ایزد منان که توفیق داد تا این پایان نامه را به پایان برسانم. نگارنده بر خود لازم می‌داند که از زحمات بی‌دریغ و راهنمایی‌های ارزشمند استاد گرامی جناب آقای دکتر علی‌اصغر آخوندی در راستای انجام این پروژه در طول ماه‌های گذشته تشکر و قدردانی نماید و نیز مراتب سپاس‌گزاری خود را خدمت مسئولین محترم حوزه علمیه، به ویژه مدیریت فرهیخته آن سرکار خانم شکری به پاس زحمات فراوانشان برای رشد و بالندگی طلاب، عرض می‌کنم و همچنین از خواهران و برادران و اساتید بزرگواریم و از همه‌ی آنها که در این زندان دنیا راه رھیدن و پرواز را نشانم دادند و در این مسیر دستگیرم بودند، سپاسگذارم...

۲۰. طبرسی، فضل بن حسن، ترجمه تفسیر جوامع الجامع، ج ۴، مشهد: بنیاد پژوهش های اسلامی، ۱۳۷۷.

۲۱. _____، مجمع البیان فی تفسیر القرآن، ترجمه: گروه مترجمان، ج ۱۶، تهران: فراهانی، ۱۳۵۱.

۲۲. _____، ترجمه تفسیر مجمع البیان، ترجمه: علی کرمی، ج ۱۶، تهران: سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ۱۳۸۰.

۲۳. طیب، سید عبدالحسین، تفسیر اطیب البیان، ج ۹، چ ۲، تهران: اسلام، ۱۳۷۸.

۲۴. عاملی، ابراهیم، تفسیر عاملی، تصحیح: علی اکبر غفاری، ج ۶، چ ۱، تهران: صدوق، ۱۳۶۱.

۲۵. عباس، حسن، خصائص الحروف العربیه و معانیها، دمشق: اتحاد الکتاب العرب، ۱۹۹۸.

۲۶. قرائتی، محسن، تفسیر نور، ج ۵، چ ۱، تهران: درس هایی از قرآن، ۱۳۸۸.

۲۷. قرشی، علی اکبر، تفسیر احسن الحدیث، ج ۶، چ ۳، تهران: بنیاد بعثت، ۱۳۷۷.

۲۸. _____، قاموس قرآن، ج ۱، چ ۸، تهران: دار الکتاب الاسلامیه، ۱۳۷۱.

۲۹. کاشانی، فتح الله بن شکرالله، تفسیر کبیر منهج الصادقین فی إلزام المخالفین، ج ۵ و ۶، تهران: چاپخانه محمدحسن علمی، ۱۳۳۶.

۳۰. معرفت، محمد هادی، تناسب آیات، ترجمه عزت الله مولایی نیا همدانی، قم: بنیاد معارف اسلامی، ۱۳۷۳.

۳۱. مغنیه، محمد جواد، تفسیر کاشف، مترجم: موسی دانش، ج ۵، چ ۲، قم: بوستان کتاب، ۱۳۸۶.

۳۲. مکارم شیرازی، ناصر و همکاران، تفسیر نمونه، ج ۱۳، چ ۳۲، تهران: دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۷۴.

۳۳. _____ و علی بابایی احمد، برگزیده تفسیر نمونه، ج ۳، تهران: دارالکتب الاسلامیه،

۱۳۸۲.

۳۴. میبدی، رشیدالدین ابوالفضل، کشف الاسرار و عده الابرار، محقق: علی اصغر حکمت، ج ۶،

چ ۵، تهران: امیر کبیر، ۱۳۷۱.

۳۵. هاشمی، سیداحمد، جواهر البلاغه فی المعانی و البیان و البدیع، قم: موسسه مطبوعات دینی،

۱۳۶۸.

۳۶. هاشمی رفسنجانی، اکبر، تفسیر راهنما، ج ۱۱، چ ۵، قم: بوستان کتاب، ۱۳۸۶.

کتاب عربی

۱. ابن اثیر، مبارک بن محمد، النهایه فی غریب الحدیث والاثار، ج ۱، بیروت: مکتبه العالمیه، بی تا.

۲. ابن فارس، احمد بن فارس بن زکریا، معجم مقاییس الغله، ج ۴، چ ۱، قم: مکتب الاعلام

الاسلامی، ۱۴۰۴ق.

۳. التفتازانی، مسعود بن عمر، المطول، بیروت: دارالکتب العلمیه، ۱۴۳۴ق.

۴. _____، مختصر المعانی، قم: دارالفکر، ۱۴۱۱ق.

۵. باقلانی، محمد بن طیب، اعجاز القرآن، قاهره: دارالمعارف، ۱۹۹۷م.

۶. بغدادی، آلوسی، روح المعانی فی تفسیر القرآن العظیم و السبع المثانی، ج ۱۶، بیروت: دار

احیاء التراث العربی، ۱۴۰۵ق.

۷. جاد، حمید عبدالعظیم، الفواصل القرآنیه فی سورہ طه، الجزء الثالث، قاهره: دارالکتب

المصریه، ۱۴۳۴.

٨. حبیشی، فهد بن عبدالله، رى الزمان فى بيان القرآن، بی جا، بی تا.
٩. حسناوى، محمد، الفاصله فى القرآن، چ ٢، بیروت: المكتب الاسلامى، ١٤٠٦ق.
١٠. حموى، ابن حجه، خزانه الادب و غايه الارب، ج ٤، چ ٢، بیروت: دارصادر، ٢٠٠٥.
١١. راغب اصفهانى، معجم مفردات الفاظ القرآن، چ ٢، بیروت: دارالکتاب العربى، بی تا.
١٢. زحیللى، وهبه بن مصطفى، تفسير المنیر فى العقیده و الشریعه، ج ١٦، بیروت: دارالفکر، ١٤١٨ق.
١٣. زركشى، محمد بن عبدالله، البرهان فى علوم القرآن، ج ١، بیروت: دارالمعرفه، ١٤١٥ق.
١٤. سکاکى، يوسف، مفتاح العلوم، ج ١، بیروت: دارالکتب العلمیه، ١٤٢٠ق.
١٥. سلامه، محمدحسین، الإعجاز البلاغى فى القرآن الکریم، ج ١، قاهره: دارالآفاق العربیه، ١٤٢٣.
١٦. سیوطى، جلال الدین، معترك القرآن فى اعجاز القرآن، بیروت: دارالکتاب العلمیه، بی تا.
١٧. _____، الاتقان فى علوم القرآن، محقق محمد ابراهیم، ج ٣، قاهره: الهيئه المصریه العامه للكتاب، ١٩٧٤م.
١٨. صعیدى، عبدالمتعال، بغیه الإيضاح لتلخیص المفتاح فى علوم البلاغه المعانى و البیان و البدیع، ج ٤، چ ١٧، قاهره: مكتبة الآداب، ٢٠٠٥م.
١٩. فراهیدى، خلیل بن احمد، العین، ج ٧، چ ٢، تهران: هجرت، ١٤١٠ق.
٢٠. فراء، یحیی بن زیاد، معانى القرآن، تحقیق: احمد یوسف نجاتى، ج ٢، قاهره: دارالمصریه، ٢٠٠٠م.
٢١. فیروزآبادى، محمد بن یعقوب، القاموس المحیط، ج ١، چ ٨، بی جا، ١٤٢٦ق.
٢٢. مطعنی، عبدالعظیم ابراهیم محمد، خصائص التعبير القرآنى و سماعه البلاغیه، ج ١، قاهره: مكتبه الوهبه، ١٣٨٨.

۲۳. معرفت، محمدهادی، التمهید فی علوم القرآن، ج ۵، چ ۱، قم: موسسه تمهید، ۱۳۸۶.

۲۴. نصار، حسین، الفواصل، چ ۱، قاهره: مکتبه مصر، ۱۹۹۹ م.

مقالات

۱. آخوندی، علی اصغر، "چالش ارتباط معنایی فواصل با محتوای آیات قرآن کریم"، فصلنامه‌ی

علمی - پژوهشی تحقیقات علوم قرآن و حدیث، ۱۳۹۷، شماره اول.

۲. _____، "بازسامانی دیدگاه‌ها و گونه‌های ساختارشکنی لفظی و ادبی در فواصل

قرآن"، فصلنامه‌ی علمی پژوهشی‌های ادبی و قرآنی، ۱۳۹۹، شماره سوم.

۳. تاج‌آبادی، فرزانه و مریم قیاس زارعیان، "واکاوی فواصل آیات قرآن کریم از منظر ساخت-

شکنی"، نشریه مطالعات علوم اسلامی انسانی، ۱۳۹۹، شماره سی و هفتم

۴. خوش‌منش، ابوالفضل، "رابطه لفظ و معنا در ساختار نظم‌آهنگ قرآن کریم"، دو فصلنامه

علمی پژوهشی کتاب‌قیم، ۱۳۹۶، شماره هفدهم.

۵. فیرورقی، فاطمه، "تحلیل دلالت‌های آوایی فواصل آیات بهشت و جهنم"، دو فصلنامه‌ی

مطالعات سبک‌شناسی قرآن کریم، ۱۳۹۸، شماره دوم.

۶. مقدم متقی، امیر، عرب عباس و سلیمانی کیمیا، "مؤلفه‌های زیبایی‌شناسی استعاره در سبک

قرآن مطالعه موردی سوره‌های یوسف، کهف و طه"، دو فصلنامه مطالعات سبک‌شناختی قرآن

کریم، ۱۳۹۷، شماره ۲.

۷. احمدی، محمدنبی، علی سلیمی، "بلاغت چراغی فرا راه فهم لطایف قرآنی"، نشریه مطالعات

زبانی و بلاغی، ۱۳۹۱، شماره ۵.

۸. ربانی، محمدحسن، "گونه‌های تأکید در قرآن"، نشریه پژوهش‌های قرآنی، مشهد: پژوهشکده

اسلام تمدنی، ۱۳۸۲، شماره ۳۵ و ۳۶.

۹. خرقانی، حسن، "فراهنجاری‌های ادبی در فواصل آیات و تفسیرهای زیباشناسانه و

معناشناسانه آن"، مطالعات اسلامی: علوم قرآن و حدیث، ۱۳۹۰، شماره‌ی پیاپی ۸۷/۳.

۱۰. رحمانی، هما و عبدالله رادمرد، "بازنگری معنایی در «التفات» بلاغی و اقسام و کارکردهای

آن، جستارهای نوین ادبی"، ۱۳۹۱، شماره ۱۷۶

پایان نامه‌ها

۱. آخوندی، علی‌اصغر، فواصل و چگونگی ارتباط معنایی آنها با آیات، دانشگاه تهران: پردیس

فارابی، رساله دکترا، ۱۳۹۴.